Hukuk Bölümü 2004/83 E. , 2005/19 K.

- MEDENI KANUN'UN 42. MADDESINDE IŞARET EDILEN KIŞISEL DURUMDAKI DEĞIŞIKLIKLER KAPSAMINDAKI "HAKIMIN BABALIĞA KARAR VERMESI NEDENIYLE EVLILIK DIŞI BIR ÇOCUĞUN NÜFUS SICILINE IŞLENMESI", NÜFUS KANUNU'NUN 5. MADDESI UYARINCA IDARENIN GÖREVINDE OLDUĞUNDAN, BU KAYDIN IPTALI
    - TÜRK MEDENİ KANUNUNUN YÜRÜRLÜĞÜ VE UYGULAMA ŞEKLİ HAKKINDA KANUN (4722) Madde 1

"İçtihat Metni"

Davacı : S. A.

Vekili : Av. B. A.

Davalılar : 1-Aksaray Valiliği (Nüfus Müdürlüğü)

2-İ. A.

Vekili :Av. O. A.

OLAY : Davacı S.A.ile İ.A.'in gayri resmi ilişkisinden Özge adlı çocuk dünyaya gelmiş ve 21.4.1999 tarihinde annesinin soyadı ile nüfus kaydı yapılmıştır. İ.A. tarafından açılan dava sonucunda Aksaray 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23.3.2001 günlü, E: 1999/204; K: 2001/191 sayılı kararıyla davacı S. A.'nın tabii babalığına, şahsi sonuçlu babalık davasının ise reddine, çocuğun velayetinin anneye verilmesine hükmedilmiştir.

Bu karar uyarınca anne tarafından yapılan başvuru sonucunda çocuğun nüfus kaydı Aksaray İli Merkez İlçesi Çimeliyeni Köyü, C: 73, H: 35, BSN: 380 olarak baba hanesine yapılmış, davacı tarafından yapılan itiraz üzerine bu kayıt silinmiş, ancak anne tarafından yapılan başvuru üzerine yeniden çocuk babanın hanesine kaydedilmiştir.

Davacı vekili, bu kaydın silinmesi ve küçük Ö.'nin nüfus kaydının anne hanesine taşınması istemiyle 28.7.2003 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

AKSARAY 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 3.10.2003 günlü, E:2003/416; K:2003/470 sayı ile, davanın idari nitelikte olduğu, bu nedenle uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş, anılan karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, çocuğun nüfus kaydının davacının hanesine yazılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle 6.10.2003 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

KONYA 2. İDARE MAHKEMESİ; 30.4.2004 gün ve E:2003/565 sayı ile, davalılardan İ.A.'i hasım mevkiinden çıkardıktan sonra,1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun "Düzeltme" başlıklı 39. maddesinde mahkeme kararı olmadıkça kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağı hükmüne yer verildiği, 1587 sayılı Nüfus Kanununun 11. maddesinde de kesinleşmiş mahkeme kararı olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceğinin ve kayıtların anlamı ile taşıdığı bilgileri değiştirecek ek ve şerhler yapılamayacağının, ancak olayların aile kütüklerin işlenmesi sırasında nüfus memurlarının yaptıkları maddi hataların dayanağı belgelere uygun olarak düzeltileceğinin ve başmemurla nüfus memuru tarafından onama şerhi verilerek imzalanacağının, aynı Yasanın 46. maddesinde ise yaş, ad, soyadı ve diğer kayıt düzeltme davalarının ilgilinin oturduğu yer Asliye Hukuk Mahkemesinde, Cumhuriyet Savcısı ve nüfus başmemuru huzuriyle görülüp karara bağlanacağının hükme bağlandığı, buna göre dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli bulunduğu gerekçesiyle Mahkemelerinin görevli olmadığı, ancak adli yargı yerince daha önce görevsizlik kararı verildiği ve kesinleştiğinden söz ederek, 2247 sayılı Yasanın 19. maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, bu konuda karar verilinceye değin işin incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün Cafer ŞAT'ın Başkanlığında Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Coşkun ÖZTÜRK, Serap AKSOYLU, Esen EROL, Turgut ARIBAL ve Abdullah ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 4.4.2005 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME :Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen biçimde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ :Raportör-Hakim Murat H. YURDAKÖK'ün davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;

- ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Nevzat ÖZGÜR'ün davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, evlilik dışı dünyaya gelen çocuğun babalığına hükmedilen kişinin nüfusuna kaydedilmesine ilişkin işlemin iptali isteminden ibarettir.

4722 Sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 1. maddesinin 1. fıkrasında, "Türk medeni kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önceki olayların hukuki sonuçlarına, bu olaylar hangi kanunlar yürürlükte iken gerçekleşmişse kural olarak o kanun hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiş, 12. maddesinin 1. fıkrasında, "Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesinden önce, sahih olmayan nesepli çocuklar, yürürlük tarihinden başlayarak bu Kanunun soybağına ilişkin hükümlerine tabi olurlar." denildikten sonra, 13. maddesinde 2. fıkrasında ise, "Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesinden önce olumlu karara bağlanmış olan mali sonuçlu babalık davalarında çocuğun soybağı, yürürlük tarihinden başlayarak bu Kanun hükümlerine göre kurulmuş olur." kuralı yer almıştır.

1.1.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun İkinci Kitap Aile Hukuku, İkinci Kısım -Hısımlık, Birinci Bölüm-Soybağı Kurulması hükümleri arasında yer alan 282. maddenin ikinci fıkrasında "Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur." denilmiş; 301. maddenin birinci fıkrasında, çocuk ile baba arasındaki soybağının

mahkemece belirlenmesini ana ve çocuğun isteyebileceği öngörülmüştür.

Öte yandan, Medeni Kanunun Kişiler Hukukuna ilişkin Birinci Kitap, Birinci Kısım- Gerçek Kişiler, Kişisel Durum Sicili başlıklı İkinci Bölüm içinde yer alan 42. maddesinde, "Kişisel durumdaki değişiklikler, özellikle evlilik dışı bir çocuğun tanınması veya hakimin babalığa karar vermesi, soybağının düzeltilmesi, evlât edinme ya da bulunmuş bir çocuğun soybağının belli olması, ilgili kanun hükümlerine göre kütüğe işlenir." hükmünü taşımakta; 1587 sayılı Nüfus Kanununun 5. maddesinde, "Şahsi halleri bildirmekle ödevli tutulan kimseler doğum, evlenme, boşanma, ölüm, gaiplik, nesep tashihi, tanıma, evlât edinme ve evlâtlık sözleşmesinin kaldırılması olaylarını nüfus memurluğuna bildirmeye ve nüfus memurları da bunları aile kütüklerine yazmaya mecburdurlar." hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan hükümlerden, kişisel durumdaki değişiklik kapsamında bulunan "babalığa hükmedilmesi"nin ilgililer tarafından nüfus idaresine bildirilmesinin gerekli ve yeterli olduğu; kişisel durumda sonradan meydana gelen değişikliklerin nüfus sicilindeki yanlış bir kaydın düzeltilmesiyle bir ilgisi bulunmadığından Medeni Kanunun 39. ve Nüfus Kanununun 11 ile 46. maddelerinde işaret edilen kayıt düzeltme davası yoluyla hükmen değil, idari bir işlemle yapılacağı anlaşılmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Olayda, Medeni Kanunda öngörülen şekillerden babalığa hükmedilmesi üzerine, nüfus idaresince kişisel durum sicillerinde yapılan işlemin yasaya aykırı olduğu ileri sürülerek açılan iptal davasının görüm ve çözümünde, idari yargı yerinin görevli olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun reddi gerekmektedir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Konya 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 4.4.2005 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.